

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور

۳. رویکرد کلی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور در بخش صنعت و معدن

عمده رویکردهای کلی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور که بخش صنعت و معدن (شامل واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی) را تحت تأثیر قرار خواهد داد، در حقیقت تداوم و تسری همان رویکردهای قانون بودجه سال ۱۳۹۳ است، اما تفاوت‌هایی در برخی احکام لایحه وجود دارد که در ادامه مورد بررسی و تحلیل مقایسه‌ای قرار می‌گیرد. صرف‌نظر از میزان تحقق‌پذیری ارقام درآمدی پیش‌بینی شده، مهمترین وجه تمایز رویکردی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور مشتمل به موارد زیر است:

۱. افزایش سرمایه صندوق‌های تخصصی بخش صنعت و معدن (بند «م» تبصره «۵»)

از جمله نکات برجسته لایحه، افزایش سرمایه دولت در صندوق ضمانت صادرات ایران، معادل ۲۰۰ میلیون دلار و صندوق‌های حمایت از توسعه صنایع الکترونیک، بیمه فعالیت‌های معدنی، توسعه و حمایت از صنایع دریایی و ضمانت سرمایه‌گذاری از صنایع کوچک هر یک به میزان ۲۵ میلیون دلار از محل وصولی اقساط حساب ذخیره ارزی است. در برخی از صندوق‌ها با توجه به تکمیل سقف سرمایه در اساسنامه، امکان تخصیص بدون اصلاح اساسنامه آنها وجود ندارد.

۲. افزایش بیش از ۶۰ درصدی تخصیصی از محل اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه مربوط به طرح‌های اکتشافی و زیرساخت‌های معدنی موضوع درآمد حق انتفاع پروانه بهره‌برداری معادن سازمان ایמידرو و شرکت‌های تابعه (بند «الف» تبصره «۱۰»)

تخصیص پیش‌بینی شده برای سازمان ایמידرو از محل ۱۳۰۰۰ میلیارد ریال درآمد حق انتفاع، حدود ۵۹۰۰ میلیارد ریال است که در مقایسه با رقم ۳۶۵۰ میلیارد ریال مصوب قانون بودجه سال ۱۳۹۳، بیش از ۶۱ درصد رشد را نشان می‌دهد که باید صرف طرح‌های اکتشافی، طرح‌های پژوهشی کاربردی، زیست‌محیطی و ایجاد زیرساخت‌های معدنی شود. این افزایش در ارتباط با سهم ۱۰ درصد سازمان زمین‌شناسی نیز قابل مشاهده است و از رقم مصوب ۳۱۵ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ به رقم ۶۰۰ میلیارد ریال افزایش یافته است.

معاونت پژوهش‌های
زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی،
صنعت و معدن

۳. افزایش ۵۰ درصدی سپرده‌گذاری ارزی از محل منابع صندوق توسعه ملی برای صدور ضمانتنامه یا تأمین نقدینگی برای پیش‌پرداخت و تجهیز کارگاه پیمانکاران ایرانی که در مناقصه‌های خارجی برنده شدند یا صادرات کالا و خدمات فنی و مهندسی (بند «ط» تبصره «۵»)

اعتبار این بخش تا سقف ۳ میلیارد دلار پیش‌بینی شده است که در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور حدود ۲ میلیارد دلار بوده است. البته عملکرد این بخش در سال قبل و نحوه کارکرد آن در سال ۱۳۹۴ می‌تواند محل بحث باشد.

مشخصات گزارش

۴. کاهش حدود ۵۰ درصدی سهم بخش تولید (ماده (۸)) از منابع ناشی از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها (بند «ب» تبصره «۲۱»)

در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، سقف منابع در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ همانند قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور، معادل ۴۸۰۰۰۰ میلیارد ریال پیش‌بینی و برای بخش تولید (ماده (۸)) رقم ۵۲۰۰۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است که این رقم در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور معادل ۱۰۰۰۰۰ میلیارد ریال است. ذکر این نکته لازم است که صرف کاهش یا افزایش رقم پیشنهادی برای بخش تولید کفایت نمی‌کند، بلکه مهم میزان اعتبارات تخصیص یافته است. برای مثال در سال ۱۳۹۲ رقم مصوب بخش تولید معادل ۲۰۰۰۰ میلیارد ریال بود که عملاً عملکردی نداشته و مبلغی تخصیص پیدا نکرده است.

شماره مسلسل:

۳۱۰۱۴۰۴۶

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۹/۲۵

۵. حذف کامل منابع تخصیصی معادل ۳/۵ میلیارد دلار از منابع صندوق توسعه ملی برای تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی

در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور صرفنظر از امکان کارکردی یا تحقق‌پذیری آن، معادل ۳/۵ میلیارد دلار از منابع صندوق توسعه ملی به‌صورت سپرده‌گذاری نزد بانک‌های تخصصی صنعت و معدن و کشاورزی جهت تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی خصوصی و تعاونی دیده شده بود که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ حذف شده است. البته در سال‌های قبل عملکرد مشخصی نداشته است.

۶. فقدان رویکرد مشخص و هدفمند در تخصیص تسهیلات یا ایجاد خط اعتباری از محل منابع صندوق توسعه ملی و اقساط وصولی حساب ذخیره ارزی به بخش تولید

در قانون برنامه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور، منابع سپرده‌گذاری ارزی صندوق توسعه ملی در بانک‌های داخلی، منابع سرمایه در گردش ریالی برای بخش صنعت و معدن و کشاورزی و منابع وصولی حساب ذخیره ارزی در قالب احکام مشخصی با ذکر مصادیق بخش‌های منتفع‌شونده به‌گونه‌ای هدفمند، کانالیزه شده بودند تا محل مصارف آنها برای نظام بانکی کشور مشخص باشد، لکن این رویکرد که منابع مذکور برای مصادیق مشخص هزینه شوند، در احکام لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور وجود ندارد.

رویکرد کلی لایحه بودجه در ردیف‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌های فصل صنعت و معدن در سال ۱۳۹۴، افزایشی بوده و حدود ۲۵ درصد رشد را نشان می‌دهد (بجز بودجه اکتشاف و راه‌اندازی معادن که حدود ۴۳ درصد کاهش نشان می‌دهد) و در بخش اعتبارات ردیف‌های متفرقه نیز موضوع ایجاد زیرساخت‌های معدنی در راستای اجرایی شدن احکام قانون معادن، توسعه طرح‌های اکتشافی بخش معدن، تقویت صندوق‌های توسعه‌ای بخش و تقویت بخش نظارت و زیرساخت‌های آزمایشگاهی سازمان ملی استاندارد مورد تأکید قرار گرفته است. همچنین کمک‌های فنی و اعتباری (معادل ۱۵۰۰ میلیارد ریال) و ایجاد زیرساخت‌ها (معادل ۵۰۰ میلیارد ریال) جهت تحرک بخشی به اقتصاد مناطق کمتر توسعه یافته و به‌خصوص سواحل جنوب کشور نیز از جمله اعتباراتی که مشابه سنوات قبل پیش‌بینی شده و در اختیار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی قرار دارد.

سازمان‌های توسعه‌ای ایدرو، ایمیدرو و سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران علاوه بر اعتبارات پیش‌بینی شده در ردیف اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌های دستگاه‌های اجرایی، در راستای اجرایی شدن مصارف موضوع ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی از محل منابع خصوصی‌سازی، منابع بالقوه مناسبی جهت تحقق وظایف حاکمیتی و توسعه‌ای دارند که در صورت تحقق درآمدهای ناشی از خصوصی‌سازی، مواردی از قبیل سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه‌یافته، مشارکت با بخش غیردولتی، تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی و وظایف حاکمیتی دولت در حوزه‌های نوین با فناوری پیشرفته و پرخطر (سرجمع منابع تخصیصی معادل ۱۱۰۰۰ میلیارد ریال) می‌تواند فرصت مناسبی را برای این سازمان‌ها ایجاد کند. البته به موجب «قانون اصلاح تبصره «۵» بند «الف» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۹۲/۱۱/۳۰، ۷۰ درصد وجوه حاصل از واگذاری شرکت‌های وابسته به سازمان‌های توسعه‌ای پس از واریز به خزانه باید در اختیار این سازمان‌ها قرار گیرد که در صورت تحقق منابع تخصیصی فوق‌الذکر وظایف حاکمیتی سازمان‌های توسعه‌ای با وضعیت مناسب‌تری قابل اجرا خواهد بود.

